

Karpińska, Małgorzata

"Poezja polska 1800-1830", Zdzisław Libera, Warszawa 1984 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 76/4, 931

1985

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

te mają obalić tezę, iż procesy powstawania narodów Europy Środkowo-Wschodniej stanowiły anomalie, co podważałoby jakoby ich prawo do samostanowienia. Poważne wątpliwości budzi ta ostatnia teza, z którą autor wydaje się solidaryzować (o ile nie mamy tu do czynienia z brakiem precyzji nie zawsze komunikatywnego wykładu). Książka jest znakomitą przykładem jak życie społeczne nie daje się zamknąć w sztywne modelowe ramy, rzeczywistość rozsadza je i czasami trudno powiedzieć gdzie kończy się komplikacja modelu procesu narodotwórczego, a gdzie powstaje nowy. Odmienność rozwoju nie może więc podważać praw narodu. Praca wzbudzi z pewnością duże zainteresowanie. Nakład książki (1100 egz.) jest stanowczo zbyt mały.

M.K.

Zdzisław Libera, *Poezja polska 1800-1830*, „Czytelnik”, Warszawa 1984, s. 421.

Tom jest kontynuacją wydawnictwa „Poezja polska XVIII wieku” (1976). Okres zamknięty umownie latami 1800—1830 współcześni historycy literatury określają mianem klasycyzmu postanisławowskiego. Autor wyboru próbuje znaleźć uzasadnienie dla dat granicznych książki w dziejach narodu. Nieco sztuczne wydaje się wiązanie powstania Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przełomem w rozwoju literatury polskiej. Znacznie lepiej „broni się” druga data, bardziej znacząca także dla rozwoju literatury, niż przyjmowany dotąd za początek romantyzmu rok 1822.

Prezentowany okres pod względem nurtów literackich nie jest jednolity. Autor wyboru starał się więc ułożyć antologię tak, aby oddać złożoność życia literackiego ówczesnego narodu polskiego. Drukuje się więc poezje 37 autorów, a różnorodność odzwierciedla zestawienie A. Mickiewicza i K. Koźmiana, St. Jachowicza i J. Słowackiego, A. Felińskiego i J. P. Woronicza itd. Podobnie zróżnicowany jest charakter poetycki około 135 utworów (z tego sześć to fragmenty). Obok utworów gatunków wysokich znajdują się tu drobne wiersze, dumki, ballady, itd.

Z. Libera poprzedził teksty rozprawą omawiającą klimat intelektualny i poezję lat 1800—1830. Przedstawiono w niej genezę, cechy charakterystyczne i autorów dominujących nurtów poetyckich oraz ich twórczość. Całość uzupełniają podstawowe dane biograficzne o poetach, informacje o źródłach tekstów, wybrana bibliografia i indeksy autorów i utworów.

M.K.

Péter Hanák, *Ungarn in der Donaumonarchie. Probleme der bürgerlichen Umgestaltung eines Vielvölkerstaates*, „Schriftenreihe des Österreichischen Ost- und Südeuropa-Instituts” Bd. X, Verlag für Geschichte und Politik — R. Oldenbourg Verlag — Akadémiai Kiadó, Wien-München-Budapest 1984, s. 468.

Książka zawiera kilkanaście szkiców wybitnego historyka węgierskiego starszego pokolenia; międzynarodowa współpraca przy jej wydaniu dobrze koresponduje z tematyką dotyczącą miejsca i roli wielonarodowościowych Węgień w wielonarodowościowej monarchii Habsburgów między 1848 a 1918 rokiem. Publikowane artykuły i fragmenty książek ułożono tak, by zachować w miarę możliwości kolejność chronologiczną opisywanych procesów i wydarzeń. Teksty prezentowane przez P. Hanáka powstawały od drugiej połowy lat pięćdziesiątych po schyłek ostatniego dziesięciolecia. Dosyć wyraźnie widać poszerzanie się w miarę upływu czasu meto-